

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ODBOR ŽIVOČIŠNÝCH KOMODIT 17210

SPISOVÁ ZN.: = čj.
NAŠE ČJ.: 2199/2010-17210

VYŘIZUJE ODDĚLENÍ OCHRANY ZVÍŘAT,

JUDr. Traplová
TELEFON: 221 812 346
FAX: 221 812 967
E-MAIL: jana.traplova@mze.cz

ADRESA: Těšnov 17, 117 05 Praha 1

DATUM: 21. 1. 2010

Vyjádření k právní úpravě povinností při přepravě zvířat, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a při přepravě hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství

Ministerstvo zemědělství, odbor živočišných komodit, oddělení ochrany zvířat (dále jen „Ministerstvo zemědělství“) je gestorem zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a také je podle tohoto zákona příslušným orgánem ochrany zvířat a organizuje, řídí a kontroluje plnění úkolů na úseku ochrany zvířat. V souladu s touto svojí funkcí na základě doručeného dotazu vydalo Ministerstvo zemědělství následující „Vyjádření k právní úpravě povinností při přepravě zvířat, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a při přepravě hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství“.

I. Vymezení a odlišení přepravy, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností (nekomerční přeprava), od přepravy, která se uskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností (komerční přeprava)

Právní předpisy na úseku ochrany zvířat při přepravě hovoří o přepravě pro obchodní účely a o přepravě, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností. Je tedy možné rozlišovat

- přepravu pro obchodní účely a přepravu pro neobchodní účely,
- nebo též přepravu, která se uskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a přepravu, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností,
- nebo stručně řečeno, přepravu komerční a nekomerční.

Obsah tří výše uvedených pojmů je shodný (tedy přeprava pro neobchodní účely = přeprava, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností = nekomerční přeprava).

Přpravou, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, tedy též nekomerční přepravou, se rozumí přeprava zvířat,

- při které nedochází k bezprostřední směně peněz, zboží nebo služeb, nebo
- při které nevzniká finanční zisk nebo se o něj neusiluje (pokud se o zisk usiluje, tak i v případě, že zisk nakonec nevznikne, jedná se o přepravu za obchodním účelem!), nebo
- která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, nebo
- přímo k veterinárnímu lékaři nebo na veterinární kliniku a zpět podle pokynů veterinárního lékaře.

Naopak za přepravu zvířat za obchodním účelem, tedy **za komerční přepravu zvířat, se podle čl. 1 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97 považuje také**

- a) přeprava zvířat zemědělci pomocí zemědělských vozidel nebo dopravních prostředků, které jim patří, jestliže zeměpisné podmínky vyžadují přepravu pro sezónní stěhování některých druhů zvířat na pastvu;
- b) přeprava prováděná zemědělci u vlastních zvířat a vlastními dopravními prostředky na vzdálenost nejvýše 50 km od jejich hospodářství.

Na komerční přepravu zvířat uvedenou ve výše zmíněném čl. 1 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností se ale vztahují pouze čl. 3 a 27 tohoto nařízení. Kromě toho se na tuto přepravu vztahuje také zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a § 4 a příloha č. 3 vyhlášky č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě.

Z výše uvedeného vyplývá, že

- a) velikost prostor pro přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství stanoví příloha č. 3 vyhlášky č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě,
- b) velikost prostor pro přepravu hospodářských zvířat nad vzdálenost 50 km a mimo hospodářství stanoví příloha I kapitola VII nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností.

II. Právní předpisy, které upravují přepravu, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností (nekomerční přepravu), a přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství

Oblast ochrany zvířat při přepravě, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, tedy při nekomerční přepravě, a při přepravě hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství je v České republice v současné době **upravena především těmito právními předpisy:**

- zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“),
- vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě.

A) Přeprava, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností - nekomerční přeprava, a přeprava hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství v zákoně na ochranu zvířat

Při přepravě, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností (při nekomerční přepravě), a při přepravě hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství je nutno dodržovat obecná ustanovení zákona na ochranu zvířat a také speciální ustanovení § 8c až 8f:

„§ 8c

Obecné podmínky pro přepravu zvířat

(1) Nikdo nesmí provádět ani nařídit přepravu zvířat způsobem, který jim může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení.

(2) Dopravce musí při přepravě zvířat splnit tyto podmínky:

- a) dopravní prostředky musí být navrženy, konstruovány, udržovány a provozovány tak, aby se předešlo zranění a utrpení zvířat a byla zajištěna jejich bezpečnost,
- b) zařízení k nakládce a vykládce, pokud jsou použita, musí být navržena, konstruována, udržována a provozována tak, aby se předešlo zranění a utrpení zvířat a byla zajištěna jejich bezpečnost,
- c) pro zvířata musí být zajištěna dostatečná plocha a výška přiměřená jejich vzrůstu a zamýšlené cestě.

(3) Chovatel musí zajistit

- a) napojení a nakrmení zvířete v kvalitě a množství odpovídajícím druhu zvířete a jeho vzrůstu,
- b) aby zvířeti byl poskytnut odpočinek ve vhodných intervalech,
- c) zvířeti, které během přepravy onemocnělo nebo bylo zraněno, poskytnutí první pomoci; vyžaduje-li to zdravotní stav zvířete, zajistí jeho veterinární ošetření.

§ 8d

Způsobilost zvířat k přepravě

(1) Chovatel může zvířata přepravovat nebo je předat k přepravě dopravci pouze tehdy, jsou-li pro plánovanou cestu způsobilá.

(2) Poraněná zvířata a zvířata s fyziologickými potížemi nebo patologickými stavy se nepovažují za způsobilá k přepravě, zejména pokud

- a) se bez bolesti nebo pomoci nemohou sama pohybovat,
- b) mají velké otevřené rány nebo výhřezy,
- c) jde o březí zvířata, u nichž již uplynulo 90 % či více očekávané doby březosti, nebo jde o samice, které porodily v předcházejícím týdnu,
- d) jde o novorozená zvířata, která ještě nemají úplně zahojený pupek,
- e) jde o selata mladší 3 týdnů, jehňata mladší 1 týdne a telata mladší 10 dnů, ledaže jsou přepravována na vzdálenost menší než 100 km,

- f) savce, kteří dosud nebyli odstaveni od matky nebo kteří dosud nepřivykli samostatnému přijímání potravy a tekutin, pokud nejsou přepravováni společně s matkou; to neplatí u volně žijících zvířat v případě, kdy může dojít k ohrožení mláďate matkou,
- g) jde o jelenovité v období, kdy se jim obnovuje paroží.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí pro přepravu zvířat

- a) k ošetření veterinárním lékařem a zpět, nebo je-li přeprava jinak nutná k zamezení dalších bolestí, utrpení nebo škod,
- b) na pokyn veterinárního lékaře k diagnostickým účelům.

§ 8e

Dopravní prostředky

(1) Chovatel musí zajistit, aby dopravní prostředky, kontejnery, klece a podobně a jejich vybavení byly konstruovány, udržovány a provozovány tak, aby

- a) se předešlo zranění a utrpení a zajistila bezpečnost zvířat,
- b) zvířata byla chráněna před nepříznivým počasím, příliš vysokými či nízkými teplotami a nepříznivými změnami klimatických podmínek,
- c) zvířata neměla možnost z nich uniknout nebo vypadnout a mohla snášet případný stres související s pohybem vozidla,
- d) podlaha nebyla kluzká,
- e) podlaha minimalizovala prosakování moči a výkalů.

(2) Chovatel musí zajistit

- a) aby uvnitř prostoru pro zvířata byl dostatek místa a dostatečné proudění vzduchu, když zvíře stojí v přirozeném postoji,
- b) studenokrevným obratlovcům, danému druhu odpovídající okysličení vody, popřípadě přívod vody nebo kyslíku, a to po celou dobu jejich přepravy.

(3) Velikost prostor pro přepravu zvířat stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 8f

Postupy při přepravě

(1) Předměty, které mají být přepravovány ve stejném dopravním prostředku společně se zvířaty, musí chovatel umístit tak, aby nemohly zvířatům přivodit zranění, utrpení nebo stres.

(2) Pokud jsou zvířata přepravována v kontejnerech, musí chovatel zajistit, aby

- a) nedocházelo k jejich strkání, házení, svrhávání, nárazům, převracení nebo shazování,
- b) s přepravovanými zvířaty nebylo manipulováno hlavou dolů,
- c) nebylo omezeno větrání nebo u studenokrevných obratlovců okysličování, pokud jsou kontejnery přepravovány naskládáné na sobě nebo vedle sebe,
- d) přeprava probíhala ve vodorovné poloze za účelem zamezení vytékání nebo vypadávání výkalů,
- e) byla zajištěna stabilita kontejnerů, zejména pokud jsou umístěny na sebe,
- f) kontejnery, jejichž celková hmotnost přesáhne 50 kg, byly vybaveny úchyty a byly během přepravy upevněny.

(3) Nikdo nesmí při přepravě

- a) zvířata bít, kopat nebo užívat jiného násilí,
- b) používat tlak na zvláště citlivé části těla tak, aby tím byla způsobena zbytečná bolest nebo utrpení,
- c) zavěšovat zvířata pomocí mechanických prostředků,
- d) zvedat nebo tahat zvířata za hlavu, uši, rohy, končetiny, ocas nebo srst, nebo s nimi zacházet tak, aby jim tím byla působena zbytečná bolest nebo utrpení,
- e) používat poháněče nebo pomůcky se špičatými konci,
- f) úmyslně zdržovat zvířata, která jsou poháněna nebo vedena prostorem, ve kterém se manipuluje se zvířaty,
- g) přepravovat zvířata se svázanými končetinami, přivazovat zvířata za končetiny s výjimkou dravců chovaných v zajetí podle zákona o myslivosti.

(4) Elektrické poháněče se smějí používat jen u dospělého skotu a prasat v případě, když odmítají pohyb, a to jen tehdy, když zvířata mají dostatečný prostor k průchodu. Výboje nesmějí trvat déle než 1 vteřinu, musí být vhodným způsobem časově rozloženy a smějí být aplikovány jen na svaly zadních končetin. Výboje se nesmějí používat opakovaně, pokud zvíře nereaguje.

(5) Chovatel musí při přepravě zajistit, aby

- a) zvířata nebyla přivázána za rohy, parohy, kroužky v nose ani za nohy svázané k sobě,
- b) telata neměla náhubek,
- c) domácí koňovití starší 8 měsíců během přepravy měli ohlávku, vyjma nezkrocené koně.

(6) Pokud musí být zvířata přivázána, musí chovatel zajistit, aby provazy, řetězy nebo jiné použité prostředky upevnění

- a) byly dostatečně pevné a za normálních přepravních podmínek se nemohly přetrhnout,
- b) v případě potřeby umožnily zvířatům ulehnutí, nakrmení a napojení,
- c) zabránily jakémukoli riziku uškrcení nebo poranění a aby umožňovaly zvířata v případě potřeby rychle uvolnit.

§ 8g

(1) Ustanovení § 8c až 8f se vztahují na přepravu, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a na přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství.

(2) Na přepravu ryb se vztahují ustanovení § 8c odst. 1, § 8c odst. 2 písm. a) a b), § 8d odst. 1, § 8e odst. 1 písm. a), b) a c), § 8e odst. 2 písm. b), § 8f odst. 2 písm. a), c), e) a f) a § 8f odst. 3 písm. b).“

B) Přeprava, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností - nekomerční přeprava, a přeprava hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství ve vyhlášce o ochraně zvířat při přepravě

Ustanovení § 4 vyhlášky č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, stanoví, že požadavky na velikost prostor pro přepravu zvířat, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a pro přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství, jsou uvedeny v příloze č. 3 k této vyhlášce:

„Požadavky na velikost prostor pro přepravu zvířat, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a pro přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství

1. Silniční a železniční přeprava koní, oslů a jejich kříženců (dále jen „koně“)

Kategorie zvířat		Minimální podlahová plocha na jedno zvíře v m ²	Minimální rozměry stání na jedno zvíře v m
Dospělí koně		1,75	0,7 x 2,5
Mladí koně (6 až 24 měsíců)	cesta do 48 hod.	1,20	0,6 x 2,0
	cesta nad 48 hod.	2,40	1,2 x 2,0
Poníci (výška do 144 cm)		1,00	0,6 x 1,8
Hříbata do 6 měsíců		1,40	1,0 x 1,4

Během delších cest musí mít hříbata a mladí koně možnost ulehnout.

Uvedené hodnoty se mohou u dospělých koní a poníků odchylovat nejvýše o 10 % a u mladých koní a hříbat o 20 % v závislosti nejen na hmotnosti a věku, ale i na tělesném stavu, povětrnostních podmínkách a předpokládané délce cesty.

2. Silniční a železniční přeprava skotu

Kategorie zvířat	Přibližná hmotnost zvířat v kg	Minimální podlahová plocha na jedno zvíře v m ²
Malá telata	50	0,30 až 0,40
Středně velká telata	110	0,40 až 0,70
Těžká telata	200	0,70 až 0,95
Středně velký dospělý skot	325	0,95 až 1,30
Těžký dospělý skot	550	1,30 až 1,60
Velmi těžký dospělý skot	nad 700	nad 1,60

Uvedené hodnoty se mohou zvýšit v závislosti na hmotnosti a věku, ale i na tělesném stavu, povětrnostních podmínkách a předpokládané délce cesty.

3. Silniční a železniční přeprava ovcí a koz

Kategorie zvířat	Hmotnost zvířat v kg	Minimální podlahová plocha na jedno zvíře v m ²
Ostříhané ovce	do 55	0,20 až 0,30
	nad 55	nad 0,30
Neostříhané ovce	do 55	0,30 až 0,40
	nad 55	nad 0,40
Vysokobřezí ovce	do 55	0,40 až 0,50
	nad 55	nad 0,50
Kozy	do 35	0,20 až 0,30
	35 až 55	0,30 až 0,40
	nad 55	0,40 až 0,75
Vysokobřezí kozy	do 55	0,40 až 0,50
	nad 55	nad 0,50

Uvedené hodnoty se mohou měnit v závislosti na plemeni, věku, tělesném stavu, délce srsti, povětrnostních podmínkách a délce trvání cesty.

4. Silniční a železniční přeprava prasat

Všechna prasata musí mít k dispozici dostatek prostoru, aby mohla ležet nebo stát v přirozeném postoji. Aby se vyhovělo tomuto minimálnímu požadavku, neměla by hustota osazení pro prasata o přibližné hmotnosti 100 kg překročit 235 kg/m².

S ohledem na plemeno, věk a tělesný stav, se výše uvedené minimální požadavky na plochu přiměřeně zvyšují. S ohledem na povětrnostní podmínky a délku trvání cesty, se výše uvedené minimální požadavky na plochu zvyšují až o 20%.

5. Požadavky na nakládací zařízení

Kategorie zvířat	Maximální sklon zařízení pro nakládku (ve °)
Koně, osli a kříženci	25
Skot	20
Telata do 6 měsíců stáří	20
Ovce a kozy	20
Prasata	20

6. Přeprava drůbeže

Kategorie		Plocha v cm ²
Jednodenní kuřata		21 až 25 na 1 kuře
Drůbež vyjma jednodenní kuřata	do 1,6 kg	180 až 200 na 1 kg
	1,6 až 3 kg	160 na 1 kg
	3 až 5 kg	115 na 1 kg
	nad 5 kg	105 na 1 kg

Uvedené hodnoty platí pro přepravu drůbeže v kontejnerech a mohou se měnit v závislosti nejen na hmotnosti a vzrůstu, ale i na tělesném stavu, povětrnostních podmínkách a předpokládané délce trvání cesty.

7. Silniční, železniční a letecká přeprava psů a koček

a) Silniční přeprava psů

Psi musí mít zajištěn dostatek prostoru, aby mohli zaujmout přirozenou polohu, která jim umožní korigovat pohyby dopravního prostředku. Psi musí být umístěni v dopravním prostředku tak, aby neohrozili řidiče ani sebe. Samice v říji musí být odděleny od pohlavně dospělých samců.

b) Silniční nebo železniční přeprava dopravním prostředkem, kdy pes je umístěn v přepravním boxu

Rozměry přepravního boxu musí psu umožnit alespoň pohodlné ležení. Dvířka boxu musí být zajištěna proti samovolnému otevření. Pokud je pes přepravován v boxu, který mu umožňuje pouze pohodlné ležení, může být takto přepravován po dobu maximálně 6 hodin. Pokud cesta přesáhne tuto dobu, může být pes přepravován pouze v boxu, který je popsán v písmenu c). Box musí být zajištěn proti pohybu v dopravním prostředku. Samice v říji musí být odděleny od pohlavně dospělých samců.

c) Letecká přeprava psů

Přepravní boxy musí mít takové rozměry, aby pes mohl přirozeně stát, snadno se otočit a bez problémů si lehat a vstávat. Rozměry přepravních boxů se odvozují od velikosti psa. Délka boxu odpovídá délce psa měřené od čenichu po nasazení ocasu. Výška boxu nesmí být nižší než je výška přirozeně stojícího psa včetně uší, pokud jsou postaveny. Šířka boxu je nejméně dvojnásobkem šířky těla psa, měřené v nejširším místě těla. Pokud jsou boxy plastové, musí být opatřeny dvířky z kovu, se zámkem, který znemožňuje otevření zevnitř. Samice v říji musí být odděleny od pohlavně dospělých samců.

d) Silniční, železniční a letecká přeprava koček

Kočky musí být umístěny v dopravním prostředku tak, aby neohrozily řidiče ani sebe. Pokud jsou kočky přepravovány v přepravních boxech, musí mít přepravní box takové rozměry, aby kočka mohla přirozeně stát, snadno se otočit a bez problémů si lehat a vstávat. Přepravní box musí umožnit kočkám pohodlné ležení. Rozměry přepravních boxů se odvozují od velikosti kočky. Box musí být zajištěn proti samovolnému otevření. Box musí být zajištěn proti pohybu v dopravním prostředku. Přeprava více koček v jednom boxu může být uskutečněna pouze v případě, že box svými rozměry odpovídá počtu přepravovaných zvířat. Samice v říji musí být odděleny od pohlavně dospělých samců.

e) Při přepravě koček a krátkolebých plemen psů a jejich kříženců je třeba mít na zřeteli jejich zvýšenou potřebu čerstvého vzduchu a náchylnost k dýchacím potížím.

8. Silniční, železniční a letecká přeprava ostatních savců a ptáků

a) Velikost přepravních prostor pro ostatní savce a ptáky musí odpovídat velikosti zvířete nebo skupiny zvířat daného druhu tak, aby každé zvíře mohlo stát a bez problémů si lehat nebo vstávat.

b) Velikost kontejneru pro přepravu ptáků odpočívajících na hřadech musí umožnit sezení na hřadu s napřímenou hlavou a ocasem pro každého ptáka. Ptákům, kteří neodpočívají na hřadech, musí velikost přepravních prostor kontejneru umožňovat vzpřímené stání.

c) Ptáci musí být přepravováni v šeru.

9. Přeprava studenokrevných obratlovců

Velikost kontejneru pro přepravu studenokrevných obratlovců vyjma ryb musí umožnit větrání, zabezpečení teploty a podmínek mikroklimatu, které odpovídají danému druhu.“

III. Závěr

Více informací o oblasti ochrany zvířat při přepravě, texty výše uvedených právních předpisů, včetně **odůvodnění**, můžete nalézt na internetových stránkách Ministerstva zemědělství, oddělení ochrany zvířat, na adrese **www.oz.mze.cz**. Informace o oblasti ochrany zvířat při přepravě jsou k dispozici rovněž na internetových stránkách Státní veterinární správy **www.svscr.cz** – oblast pohoda zvířat – welfare – informace pro dopravce zvířat.

K přepravě zvířat, která se uskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností (ke komerční přepravě zvířat), blíže viz článek na internetových stránkách Ministerstva zemědělství, oddělení ochrany zvířat „Vyjádření k právní úpravě povinností při přepravě zvířat, včetně koní, z hlediska ochrany zvířat“ ze dne 5. 2. 2009.

Toto vyjádření Ministerstva zemědělství není právně závazné a Ministerstvo zemědělství jej vydalo s vědomím, že výklad právních předpisů je v České republice oprávněn provádět pouze soud. Vyjadřuje však odborný názor Ministerstva zemědělství na tuto problematiku, a to podle právního stavu ke dni jeho zpracování.

Ing. Jiří Machek
ředitel odboru živočišných komodit